

Zákaz přenosu invazních raků signálních

Datum konání: 30.11.2023
Vášen spouštělná:

v rybnících a tocích ve Vašem okolí se nachází početná populace invazního raka signálního, který je přenašečem patogenu způsobujícího račí mor. Prosíme, za žádných okolností raky nepřenášejte či se nesnažte „zachraňovat“ - ani při výlovech či svážení hadů.

Co je to rak signální?

Rak signální (Palaemonetes pugio) je invazní druh, původem ze Severní Ameriky. Díky rychlému rozmnožování rychle agresivně je v Česku rozšířen na mnohá místa přeměněných. Devastuje populace nejen původních raků, ale i ryb (žerůžky a štiky), takže jsou ryby často vylověny prázdné, rovněž také hubičké nory, čímž způsobuje erozi břehů a narůstají řídky. Taktéž je přenašečem račího moru.

Co je to račí mor?

Původcem nemoci je plíseň podobný mikroskopický patogen *Aphanomyces astaci*, který způsobuje krevní spory, pomocí kterých se šíří. Ty mohou zhrubnout ve vodě i řeku plátno. Račí mor napadá výhradně raky a kraby, jímž žravýchům neubývá. Pro raka způsobí druhý rak je toto onemocnění se většinou příjmu smrtelné.

Žák se invazní raci šíří?

Nejčastěji lidkou činností. Invazní rak šířící často přenášej na nové lokality amateurskými „zachraňovat“, kteří je s dobrým úmyslem přemísťují a vylověných šerů nebo rybníků při výlověch. Tato rak však často na nové přenašej račí mor, takže následně dochází k masivním úhynům původních populací raků a přeměně invazního raka. I jedna přemíslená samice, dokáže za sezony vyvést přes 700 potomků.

Spory (výtrusy) račího moru pak jsou také často přenášeny s malými rybářskými vybavením, které je nutné při přejíždě mezi okolními rybníky. Šavem nebo šlepač opláchnout horkou vodou a nechat dostatečně oschnout.

Kačabský rybník,

na kterém se bude v nejbližších dnech konat výlov, je součástí národní přírodní památky Klavay a Kačabský rybník. Do roku 2015 se v Kačabském rybníce a jeho přítocích vyskytovala početná populace našeho původního raka říčního. V roce 2007 prozkoumal v nedalekém Rémenském potoce račí mor. Tenkrát se ještě nepodařilo zjistit zdroj nákazy. Až v roce 2014 byl v Drahotě, a postupně i dalších tocích a rybnících v okolí okolí, zjištěn invazní rak signální. Rovněž bylo potvrzeno, že vysoké procenta jedinců je nositelům račího moru. Kačabský rybník, kde o tomto raku signálním jsme od roku 2017, dnes již obývají řádce říčního žerůžky. Početná populace již nemachází dostatek úkrytů ani potraviny, proto se intenzivně šíří i do přilehlých toků a představuje významné ohrožení pro celý zdejší unikátní rybníční ekosystém, v němž žije například výhledově očekávané podružné, šlepkové rybníky a řady druhů vláček nebo obojživelníků.

Vyhnutí početnou populaci již není reálně možné. Je tedy velmi důležité pokusit se její velikost maximálně snížit. Těmto lze dosáhnout kombinací několika přístupů. Prvním je systematický odčůň do vrů a oběr raků při výlovu rybníka, tím ale vyřadíme převážně velké raky. Odstraněním větších jedinců, kteří se žijí i menšími a slabšími raky, by mohlo přinést paradoxně zvýšit i další zvýšení početnosti místní populace, protože by přeživali větší procento mláďat. Pomohou nám tedy ještě další pomoc. Tu mohou poskytnout některé druhy ryb, které by likvidovaly malé raky, a zároveň takto nedovazovaly zdejší ekosystém. V Kačabském rybníce je vysazen candát, s jehož chovem tu již mají zkušenosti a který nejvíce takový škodlivý na teny stažlivěnků.

Žák můžete pomoci?

Jedním z nich prosíme, nepřenášejte živé raky a ani je neovozte do toků a rybníků, pokud je potkáte na břehu. Veliké rybářské vybavení, které přijde do styku s vodou, by mělo být řádně opodřeno horkou vodou a usušeno nebo vydesinfikováno před použitím na jiném místě. Spory račího moru zůstávají i v postřelnách a pneumatikách a ve vřívě dosahují až 10 dnů.

Kontakt: RNDr. Jitka Švobodová, jitka.svobodova@vuzvm.cz

Žirna příspěvků byl podpořen grantem z Ministerstva životního prostředí.

